1ο Νηπιαγωγείο Κολινδρού

ΘΕΜΑ: ***«Νερό, ζω μ' αυτό, δε ζω χωρίς αυτό»***

Αριθμός νηπίων: 9

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΟΜΑΔΑ:

ΠΑΠΟΥΤΣΗ ΜΕΛΠΟΜΕΝΗ (συντονίστρια), ΠΑΣΧΟΥ ΜΑΡΙΑ

Σχολικό έτος 2004 - 2005

Το πρόγραμμα υλοποιήθηκε, σε συνεργασία και με τους μαθητές της Α΄ τάξης του 1ου Δημοτικού Σχολείου Κολινδρού.

ΓΕΝΙΚΑ

Το νερό, πηγή και σύμβολο ζωής, έγινε από τα πανάρχαια χρόνια αντικείμενο λατρείας και ένα από τα βασικότερα στοιχεία των κοσμολογικών αντιλήψεων όλων των λαών. Στην αρχαία Ελλάδα, για παράδειγμα, είναι γνωστοί οι μύθοι για τα "όρκια" και τα "στύγια" ύδατα, για δαίμονες και νύμφες των νερών, για προσωποποιήσεις λιμνών και ποταμών και γενικά οι πληροφορίες των κειμένων για μια υδατολατρεία, που βιώνεται και στις ιουδαϊκές παραδόσεις και καθαγιάζεται από τον χριστιανισμό.

Η βρύση, τα πηγάδια, οι στάμνες, τα μάγγανα, οι νερόμυλοι, οι νεροτριβές, τα λιοτρίβια, τα νεροπρίονα, τα πλεούμενα, τα υδραγωγεία, τα γεφύρια, τα λουτρά. Προς τι η παράθεση όλων αυτών των λέξεων που αποπνέουν παράδοση; Σαν μια πρώτη γεύση της ανθρώπινης προσπάθειας να τιθασεύσει και να ωφεληθεί από ένα ζωτικό αγαθό: το νερό.

Τη σημαντικότητα του νερού για τη ζωή μας την αντιλαμβάνεται κανείς ανατρέχοντας και στις πάμπολλες δοξασίες, τους συμβολισμούς, τα λατρευτικά έθιμα και τις θρησκευτικές τελετές, το υδατικό δίκαιο αλλά και τις σύγχρονες προσπάθειες σε θέματα υδροδότησης, άρδευσης, παραγωγής ενέργειας και ορθολογιστικής διαχείρισης αυτού του αγαθού που λιγοστεύει και μολύνεται από τις ανθρώπινες δραστηριότητες.

Η ζωτική σημασία του νερού για την επιβίωση του ανθρώπου φαίνεται καθαρά και στην επιλογή των χώρων για τη δημιουργία των παραδοσιακών οικισμών. Οι παραδόσεις που αναφέρονται στην ανίχνευση πηγής από τους "υδροσκόπους" , προκειμένου να εγκατασταθεί κοντά της ο νέος οικισμός, είναι πολλές. Όπως πολλές είναι και οι παραδόσεις που μιλούν για τους καθημερινούς αγώνες των κατοίκων για την απόκτηση και προστασία του νερού. Είναι γνωστές οι αφηγήσεις για τους δράκους που διαφεντεύουν τις πηγές, αλλά και οι διαχρονικές συγκρούσεις ατόμων και κοινωνιών για το νερό.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Διερευνητικές συζητήσεις και καλλιέργεια ομαδικού κλίματος και διάθεσης για δράση και δημιουργία για επίτευξη του γενικού στόχου.

Χωρισμός των νηπίων σε 2 ομάδες.

Βιωματική προσέγγιση.

- Με αφορμή την κακή ποιότητα του νερού που συνέβη μετά από τη βροχή και τη χρήση από όλα τα νήπια εμφιαλωμένου νερού που έφεραν από το σπίτι, έγινε κουβέντα για την αξία του νερού που ζούμε με αυτό αλλά και δεν μπορούμε να ζήσουμε χωρίς αυτό. Γνωριμία με το ιστορικό πλατάνι της Μπάρας. Με τις επισκέψεις στο χώρο του βιολογικού καθαρισμού – καταρράκτες Ρυακίων – Υδροβιότοπο Μεθώνης και Αλυκών Πύδνας, τα παιδιά βιώνουν άμεσα όσα σχετίζονται με τις χρήσεις του νερού.

Παρατήρηση

- Τα παιδιά γνωρίζουν τις καταστάσεις του νερού. Παρατηρούν τα φυτά που ποτίζονται κανονικά και άλλων που δεν ποτίζονται

Επικοινωνιακή προσέγγιση

- Περιστάσεις επικοινωνίας με διάφορους τρόπους (ανακοίνωση, διάλογος – συζήτηση, συνέντευξη, πινακίδες με μηνύματα για την προστασία του νερού).

Συνεργατική διδασκαλία

- Τα παιδιά συνεργάζονται μεταξύ τους σε αρκετές δραστηριότητες, όπως ομαδικές δημιουργίες στα εικαστικά..

Όλα τα παραπάνω εφαρμόστηκαν στο πλαίσιο της μεθόδου project.

ΣΤΟΧΟΙ

Γνωστικοί

- Να γνωρίσουν τις φυσικοχημικές ιδιότητες του νερού
- Το τρόπο δημιουργίας του νερού στη γη
- Το κύκλο του νερού.
- Το ρόλο του νερού στις ανθρώπινες κοινωνίες

Συναισθηματικοί

- Να συνειδητοποιήσουν τη σπουδαιότητα του νερού για τη φύση και τον άνθρωπο καθώς και τον ιστορικό – πολιτισμικό του χαρακτήρα.
- Να συνειδητοποιήσουν την εξαιρετική σημασία του νερού ως φυσικού πόρου και ότι τα υδάτινα αποθέματα δεν είναι ανεξάντλητα
- Να καλλιεργήσουν στάσεις και ευαισθησία για υδατοοικονομία και προστασία του υγρότοπου.
- .Να αναπτύξουν την ικανότητα αντίληψης, για αποφυγή από πιθανά εμφανιζόμενα προβλήματα.

Ψυχοκινητικοί

- Δημιουργία κλίματος φιλίας, συνεργασίας και επικοδομητικής συζήτησης μεταξύ τους και ενθάρρυνση των νηπίων στην ομαδική εργασία.
- Να αυξήσουν την παρατηρητικότητά τους.
- Να καλλιεργήσουν την ευαισθησία για την προστασία του υγροτόπου
- Να αναπτύξουν τη φαντασία τους, αποδίδοντας ανθρώπινες ιδιότητες σε άψυχα αντικείμενα (ανιμισμός),
- Να μάθουν να εκφράζονται μέσα από παιχνίδια ρόλων, χρησιμοποιώντας ανάλογα το σώμα τους (παντομίμα, κινητικά παιχνίδια),
- Να μάθουν να χρησιμοποιούν διάφορα μέσα αξιοποιώντας εικαστικές δημιουργίες
- Να ερευνήσουν τον ιστορικό – πολιτικό χαρακτήρα του νερού (σύνδεση με το τραγούδι, την υγεία, τη ζωγραφική, τη θρησκεία κλπ).

Άλλοι στόχοι.

- Να γνωρίσουν το φυσικό κύκλο του νερού και να εξετάσουν πώς παρεμβαίνει ο άνθρωπος στα ποιοτικά χαρακτηριστικά του.
- Να γνωρίσουν την ποικιλία χρήσεων του νερού και την αναγκαιότητά του για τον άνθρωπο.
- Να γνωρίσουν την έννοια “καλή ποιότητα νερού”.
- Να γνωρίσουν το κύκλο του νερού από τη φύση – υδραυλικές εγκαταστάσεις – σπίτι.
- Να ερευνήσουν και να κατονομάσουν τις πιο δαπανηρές χρήσεις νερού στο σπίτι.
- Να ερευνήσουν και να διατυπώσουν πρακτικές οδηγίες για την εξοικονόμηση νερού στο σπίτι.
- Να καταγράψουν ποιοι και γιατί έχουν την ευθύνη της διαχείρισης του νερού
- Να καλλιεργήσουν στάσεις και ευαισθησία για την υδατοοικονομία
- Να ενημερωθούν για την διύλιση του νερού
- Να κατανοήσουν την ιδιαίτερη σημασία του νερού για τους ζωικούς και φυτικούς οργανισμούς
- Να γνωρίσουν το φυσικό ρόλο των υγροτόπων.
- Να αντιληφθούν ότι υπάρχει άνιση κατανομή νερού σε διάφορες περιοχές και σε διάφορες χώρες.
- Να καταγράψουν την προέλευση του νερού που χρησιμοποιείται για άρδευση.
- Να ερευνήσουν και να καταγράψουν τις αρνητικές επιδράσεις φυτοφαρμάκων και εντομοκτόνων στο περιβάλλον.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Χρησιμοποιήσαμε δραστηριότητες που προάγουν την ενεργητική μάθηση όπως:

Παιχνίδια ρόλων (κουκλοθέατρο, δακτυλόκουκλες), μιμητικά παιχνίδια (παντομίμα), εικαστικές δραστηριότητες (κολάζ, ζωγραφική). Διαβάσαμε ιστοριούλες που είχαν για θέμα τις διάφορες μορφές του νερού και τραγούδησαν τραγούδια που μιλούσαν για το νερό και τις μορφές του. Τέλος τα παιδιά εκφράστηκαν καλλιτεχνικά φτιάχνοντας ζωγραφιές, κολάζ, χειροτεχνίες, θεατρικά παιχνίδια, ομαδικά παιχνίδια στην αυλή κλπ.

ΒΙΩΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

α) Ομαδική επίσκεψη με τους γονείς στην παραλία και υδροβιότοπο Μεθώνης.

β) Ομαδική επίσκεψη στις βρύσες και πηγές του χωριού.

γ) Επίσκεψη και συλλογή λαογραφικών- ιστορικών στοιχείων για το πλατάνι της Μπάρας - Επίσκεψη στο Υδραγωγείο. Επίσκεψη στον υδροβιότοπο Μεθώνης και αλυκών Πύδνας. Επίσκεψη στον βιολογικό καθαρισμό Κολινδρού.

δ) Πειράματα σχετικά με τις ιδιότητες (χρώμα, οσμή, γεύση) και τις καταστάσεις του νερού (υγρή, στερεή, αέρια). Η ιστορία του κύκλου του νερού σε εικόνες . Παραμύθια και ιστορίες για το νερό. Το νερό στις παροιμίες, στα αινίγματα. Νεροτράγουδα..

ε) ΘΕΑΤΡΙΚΟ ΠΑΙΧΝΙΔΙ (Δραματοποίηση εθίμων - Παντομίμα ¨Ο κύκλος του νερού) - Αναπαράσταση επαγγελμάτων σχετικών με το νερό (ναυτικός , ψαράς , πυροσβέστης κλπ)

στ) Δημιουργία φυλλαδίων διαφήμισης του προγράμματος ,και διανομή στους μαθητές του δημοτικού σχολείου, στους γονείς τους, και στους κατοίκους του χωριού.

ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ

α) Κόψαμε από εφημερίδες και περιοδικά εικόνες που έχουν την παρουσία του νερού..

β) Κατασκευή άλμπουμ φωτογραφιών με τις δραστηριότητες.

γ) Έκθεση ζωγραφικής με έργα των νηπίων.

δ) Χειροτεχνικές κατασκευές με βαρκούλες.

ε) Έκθεση φωτογραφιών με φρούτα και λαχανικά.

στ) Το νερό στη θρησκεία (συλλογή εικόνων σχετικών εικόνων).

M M M M M M

ΕΠΟΠΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

α) Φωτογραφίες από βιβλία, εφημερίδες και περιοδικά.

β) Βιντεοκασέτες.

γ) Χαρτόνια.

δ) Σλάιτς-διαφάνειες.

ε) Μαγνητόφωνο.

ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ

Συνεχής συνεργασία με τον Υπεύθυνο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης του Ν. Πιερίας κ. Ιωάννη Οργανόπουλο και με τον τοπικό γεωπόνο.

Επίσης, η τοπική δημοτική αρχή στην ενημέρωση για τις τοπικές πηγές νερού και τα προβλήματα υδροδότησης.

Αξιολόγηση

Τα παιδιά:

- Έδειξαν ιδιαίτερο ενδιαφέρον σε όλα τα στάδια εφαρμογής του προγράμματος.
- Έμαθαν για την ποικιλία χρήσεων του νερού και την αναγκαιότητά του για τον άνθρωπο.
- Εμπλούτισαν το λεξιλόγιό τους.
- Έμαθαν τον ιστορικό – πολιτιστικό χαρακτήρα του νερού (σύνδεση με το τραγούδι, την υγεία, τη ζωγραφική, τη θρησκεία κλπ).
- Τα νήπια βοηθήθηκαν σημαντικά να αναπτύξουν προοδευτικά την απαραίτητη περιβαλλοντική ευαισθησία απέναντι στο νερό και γενικότερα απέναντι στη φύση.
- Το εκπαιδευτικό υλικό αποδείχθηκε πολύτιμο εργαλείο στα χέρια της Νηπιαγωγού.
- Οι δραστηριότητες ήταν πολλές σε κάθε βήμα του προγράμματος δίνοντας μεγαλύτερη ελευθερία επιλογής των καταλληλότερων.

Συμπεράσματα

- Τα νήπια βρήκαν το θέμα εξαιρετικά ενδιαφέρον.
- Όλες σχεδόν οι δραστηριότητες άρεσαν πολύ.
- Τα αποτελέσματα ήταν πολύ θετικά.
- Η ευαισθητοποίηση των μικρών παιδιών ήταν μεγάλη και η επίδραση στις συνήθειες άμεση.
- Επηρέασαν σημαντικά τους γονείς τους, σύμφωνα και με τα κολακευτικά σχόλια των γονέων.
- Έμαθαν, πιστεύουμε, το ρόλο του νερού στις ανθρώπινες κοινωνίες
- Γνώρισαν τον κύκλο του νερού και τη διαδρομή του **«φύση – υδραυλικές εγκαταστάσεις – σπίτι»**

Υποστήριξη

- Ο φορέας με τον οποίο συνεργαστήκαμε (Γραφείο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Ν. Πιερίας) στήριξε σημαντικά την προσπάθειά μας στην αντιμετώπιση των προβλημάτων.
- Υποστήριξη στην ενημέρωση των γονέων και των νηπίων από τον τοπικό γεωπόνο.
- Σύλλογος γονέων και κηδεμόνων.
- Δήμος Κολινδρού

Από την παρουσίαση του προγράμματός μας

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. **Ένα κουτί γεμάτο νερό:** ***Περιέχει χαρτοκατασκευή, βιβλία, CD, και πολλά ακόμη. (Εκδόσεις Καλειδοσκόπιο) (ΥΠΕΠΘ***

2. **Όλα γύρω από το νερό:** ***Ο Νεαρός Επιστήμονας (Εκδόσεις Αξιωτέλλη)***

3. **Πειράματα με το νερό:** ***Bryan Murphy (Ερευνητές)***

4. **Το νερό:** ***Ντοκυμαντέρ που προβλήθηκε από το κανάλι της ΝΕΤ (βιντεοκασέτα).***

5. Μαθητική εφημερίδα «Αργώ»

6. **Χρυσαφίδης, Κ.** Βιωματική Επικοινωνιακή Διδασκαλία: Η εισαγωγή της μεθόδου Project στο σχολείο. Εκδόσεις Gutenberg. Αθήνα 1998.

7. **Δημοπούλου Μ., Ζόμπολας Τ., Μπαμπίλα Ελ. & Χατζημιχαήλ Μ.** Περιβαλλοντική Αγωγή για μικρά παιδιά. Εκδόσεις Καλειδοσκόπιο. Αθήνα.

8. **Περιοδικό «Σύγχρονο νηπιαγωγείο».** Εκδόσεις Δίπτυχο

9. **Θάνου Αγγελική**. Πειράματα στο Νηπιαγωγείο. Εκδόσεις ΚΑΣΤΑΝΙΩΤΗΣ

10. **Masaru Emoto**. Το μυστικό μήνυμα του νερού. Εκδόσεις ΕΣΟΠΤΡΟΝ. Αθήνα 2001

11. **Cornell J.** Ας μοιραστούμε τη φύση με τα παιδιά. Εκδόσεις Παρατηρητής. Θεσσαλονίκη

12. **Frey K.** 1986. Η μέθοδος project. Μια μορφή συλλογικής εργασίας στο σχολείο. Εκδόσεις Κυριακίδη. Θεσσαλονίκη 1986.

13. **Gordon Maria**. Έδαφος και πετρώματα. Από τη σειρά, «ΜΙΚΡΟΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΕΣ» Εκδόσεις Μοντέρνοι Καιροί.

14. **Cornell J.** Ας ακούσουμε τη Φύση. Πώς να εμβαθύνετε τη γνώση σας για τη Φύση. Εκδόσεις Κυριακίδη. Θεσσαλονίκη 2001.

15. **Γεωργόπουλος Α. & Τσαλίκη Ε.**. Περιβαλλοντική Εκπαίδευση. Αρχές – Φιλοσοφία, Μεθοδολογία, Παιχνίδια και Ασκήσεις. Εκδόσεις Gutenberg. Αθήνα 1993.

16. **Γκλέζος Μ**. Ύδωρ-Αύρα-Νερό. Εκδόσεις ΚΑΣΤΑΝΙΩΤΗΣ. Αθήνα 2001.

17. **Γκόντουιν Σαμ**. Πέφτει, πέφτει η σταγόνα. Από τη σειρά, «ΜΕΛΙΣΣΑΚΙΑ». Εκδόσεις ΠΑΤΑΚΗΣ.

18. **Λαογραφικό & Εθνολογικό μουσείο Μακεδονίας Θράκης.** Το νερό, νεράκι. Εκπαιδευτικό πρόγραμμα για παιδιά προσχολικής ηλικίας. Θεσσαλονίκη 2001.

19. **Μαντούβαλου Σοφία**. Το σύννεφο που έβαλε τα κλάματα. Εκδόσεις ΚΑΣΤΑΝΙΩΤΗΣ

20. **Μπαρδή Π.** Δημιουργικές απασχολήσεις στο Νηπιαγωγείο. Εκδόσεις Δίπτυχο.

21. **Πανταζής, Σ.** 2002. Η παιδαγωγική εργασία στο νηπιαγωγείο. Μια προσέγγιση μέσα από την πράξη. Εκδόσεις Παπαδήμας, Αθήνα.

22. **Πενήντα απλά πράγματα που μπορούν να κάνουν τα παιδιά, για να σώσουν τη Γη,** Εκδόσεις ΠΟΝΤΙΚΙ.

Το πηγάδι στην αυλή του σχολείου μας